

ВІЙНА ТА ЇЇ ВИКЛИКИ В СФЕРІ ОСВІТИ В РЕГІОНАХ, НАБЛИЖЕНИХ ДО БОЙОВИХ ДІЙ

Ляшенко Н.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Військовий стан обмежує можливості реалізації прав людини на отримання загальної та професійної освіти, але в залежності від регіону мешкання ці проблеми можуть збільшуватися. Освіта людини є одною з складових частин культурного капіталу, якій впливає на якість життя, соціальну активність, допомагає сформувати та збільшувати інші капітали (соціальний та економічний). В сучасних містах та селах, наближених до лінії фронту учні шкіл мають суттєві обмеження в навчанні, що впливає на його якість та на перспективи отримання подальшої професійної освіти в порівнянні з дітьми з інших регіонів. Це пов'язано з тим що: 1) в цих регіонах карантинні обмеження під час пандемії COVID-19 продовжилися двома роками дистанційного навчання в умовах війни (приватні школи що пропонують змішане навчання або Метро-школа не мають достатньо місць), що знижує якість засвоєння матеріалу, відповідальність, увагу, дає можливості ухилятися від контролю з боку вчителів; 2) частина занять відміняється з причини повітряних тривог, які часто лунають; 3) психологічне навантаження на учнів та вчителів в умовах реальної небезпеки (можливості збивати ракети обмежені близькістю ворога) ускладнює отримання знань; 4) частина вчителів виїхала за кордон та відмовилася від роботи, що призводить до дефіциту кадрів; 5) частина учнів разом з батьками виїхали за кордон та вчаться там в місцевих школах, але залишаються учнями своїх українських шкіл, не відвідають заняття а самостійно розглядають матеріал, консультуються з вчителями та виконують домашні завдання (що дуже складно школярам та викликає додаткове навантаження на вчителів); 6) частина учнів що виїхали за кордон відмовилися від української школи (в подальшому без атестата вони не мають перспективи професійного навчання в Україні). Не є зрозумілим, чому за 2 роки війни досі не створена доступна база відеоуроків з навчальних занять зі всіх предметів для всіх класів загальної школи, яка б допомогла вчитися дітям з цих регіонів.

Заклади вищої освіти в цих регіонах в порівнянні з іншими також втрачають свій потенціал: зменшується кількість потенційних абітурієнтів що обирають більш безпечні регіони з недистанційним навчанням та реальним студентським життям; проблеми в загальній освіті відображаються на результатах складання мультіпредметного тесту та знижують вірогідності отримання бюджетних місць дітьми з цих регіонів що бажали б вчитися в; дома; частина дітей що залишили ці регіони та виїхали за кордон на початку війни планують отримати професійну освіту там де зараз мешкають (вони мають вже відповідні атестати та подолали мовні бар'єри); економіка цих регіонів більше зруйнована що зменшує можливості реальних практик під час навчання, підробіток (ринок праці залишається обмеженим).